

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

Președinte: Toma Nadejda

Judecători: Diaconu Iurie, Moraru Petru, Bejenaru Iurie și Craiu Nicolae

judecînd, fără citarea părților recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Mereuță Titu Mihail, născut la 20.04.1947, originar și domiciliat în s. Opaci, r-nul Căușeni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.06.2012 – 21.12.2012;

Instanța de apel: 19.01.2013 – 19.03.2013;

08.04.2014 – 23.11.2015;

Instanța de recurs: 06.11.2013 - 11.03.2014;

14.03.2016 – 21.06.2016.

A C O N S T A T A T:

1.1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 21 decembrie 2012, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a fost încetat procesul penal în privința lui Mereuță Titu învinuit în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

Mereuță Titu a fost tras la răspundere contravențională, conform art. 313 Cod contravențional.

1.2. Prin decizia Judecătoriei Căușeni din 21 decembrie 2012, a fost încetat procesul contravențional în privința lui Mereuță Titu învinuit în baza art. 313 Cod contravențional, din motivul expirării termenului de prescripție.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța a stabilit, că Mereuță Titu, deținînd în perioada 2010-2011 funcția de director al școlii medii din s. Opaci, r-nul Căușeni în baza ordinului DGÎTS Căușeni nr.31 K din 05.05.1979, fiind persoană cu funcție

de răspundere, căreia într-o unitate de stat i-au fost acordate, prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice și a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, depășindu-și atribuțiile de serviciu, contrar prevederilor pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr.474 din 28.04.1998 “Cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar”, pct.17 al Regulamentului privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire externe la sesiunea 2010, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 892 din 24.12.2009 și pct.18 al Regulamentului privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire externe la sesiunea 2011, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr.902 din 20.12.2010, a dat indicații pentru acumularea numerarului de la elevii externiști, fără aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală și ca mijloacele colectate să fie direct repartizate profesorilor, fără depunerea lor la contul Primăriei s. Opaci, în care se deservește instituția. Ca urmare din aceste sume nu au fost calculate și nu s-au vărsat în bugetul public impozitul pe venit, contribuțiile sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Conform listelor de plată, la sesiunea anului 2010, mijloacele bănești încasate de la candidații externi și achitate profesorilor pentru orele aferente susținerii diferențelor de program au constituit 49028 lei, iar din sumele taxei încasate pentru susținerea examenelor de absolvire s-a achitat membrilor comisiei și supraveghetorilor 9600 lei.

Conform listelor de plată, la sesiunea anului 2011, mijloacele bănești încasate de la candidații externi și achitate profesorilor pentru orele aferente susținerii diferențelor de program au constituit 32870 lei, iar din sumele taxei încasate pentru susținerea examenelor de absolvire s-a achitat membrilor comisiei și supraveghetorilor 6900 lei.

Astfel, în rezultatul acțiunilor ilegale ale directorului școlii medii din s. Opaci, Mereuță Titu, din plățile efectuate profesorilor, membrilor comisiilor de examinare și supraveghetorilor, contrar prevederilor art. 15 lit. a) din Codul fiscal, Legea nr. 1163- XIII din 24.04.1997 și cadrului normativ în domeniu, nu s-au calculat și nu s-au vărsat la bugetul de stat și fondurile asigurătorii următoarele plăți : 11170,49 lei - impozit pe venit; 28535,42 lei - contribuții sociale de stat obligatorii; 6887,86 lei - prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, în total suma de 46593 lei.

În drept, acțiunile respective au fost încadrate în baza art. 313 Cod contravențional - excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

3. Nefiind de acord cu sentința și decizia nominalizată a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea

unei hotărâri, prin care Mereuță Titu să fie condamnat în baza art. 328 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 250 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și de interes public pe un termen de 2 ani.

În motivarea apelului procurorul a invocat, că instanța de judecată eronat a interpretat noțiunea de persoană publică și nu a luat în considerație că funcția de director de școală cade sub incidența acestei noțiuni, deoarece Mereuță Titu a comis infracțiunea incriminată activînd în funcția de director al școlii medii din s. Opaci, angajat în funcție în baza ordinului Direcției de Învățămînt Căușeni, nr.31 K din 05.06.1979. Direcția de învățămînt Căușeni este una din subdiviziunile subordonate Consiliului raional Căușeni și incontestabil este o instituție publică, și anume, prin ordinul acesteia Mereuță Titu a fost numit în funcția de director al școlii din s. Opaci. La fel, atît Direcția de Învățămînt Căușeni, cît și școala medie din s. Opaci îndeplinesc activități de interes public. Astfel, este incontestabil faptul, că în virtutea funcției deținute directorul școlii are împuterniciri și îndeplinește activități de interes public, potrivit prevederilor art. 9 alin.(1) lit. a) a Legii nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care prevede că categoria funcționarilor publici de conducere include persoanele numite, în condițiile prezentei legi, în funcții publice de conducere, precum conducători și adjunct al conducătorului organului din subordinea Ministerelor și altor autorități administrative. Consideră, că acțiunile lui Mereuță Titu întrunesc elementele componenței de infracțiune prevăzute la art. 328 alin. (1) Cod penal și nici de cum fapta incriminată nu constituie contravenție prevăzută la art. 313 Cod Contravențional. Consideră, că probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată au fost dobîndite în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, care dovedesc pe deplin vinovăția lui Mereuță Titu în comiterea infracțiunii incriminate. Inculpatul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și a solicitat examinarea pricinii în procedură specială, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 19 martie 2013, a fost admis, din alte motive, apelul declarat de către procuror, casate sentința și decizia Judecătorei Căușeni din 21 decembrie 2012, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mereuță Titu a fost achitat de sub învinuirea de săvîrșire a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel, a reținut că instanța de fond în mod eronat prin sentința sa a dispus încetarea procesului penal, din motivul că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, adoptînd o decizie contravențională în baza art. 313 Cod contravențional și încetînd procesul contravențional în privința lui Mereuță Titu, din motivul expirării termenului de prescripție.

Sub acest aspect, instanța de apel a considerat, că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia, că inculpatul Mereuță Titu nu este o persoană publică, dar este o persoană cu funcție de răspundere într-o unitate de stat și care nu este subiect al infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (1) Cod penal.

În circumstanțele menționate, instanța de fond urma să adopte o sentință de achitare, conform art. 390 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală, în privința lui Mereuță Titu, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procurorul a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului procurorul a indicat următoarele argumente:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel și decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- consideră eronată și neîntemeiată aprecierea instanțelor judecătorești, precum că la momentul începerii urmăririi penale, punerii sub învinuire și judecării cauzei penale, faptele inculpatului nu mai erau prevăzute de legea penală, deoarece prin Legea nr.245 din 02 februarie 2011 (în vigoare la 03 februarie 2012) au fost modificate dispozițiile art. 123 și art. 328 alin. (1) Cod penal, astfel încât subiect al infracțiunii de exces de putere poate fi doar persoana publică sau de demnitate publică, iar Mereuță Titu Mihail este persoană cu funcție de răspundere și nu are în același rînd și statutul de persoană publică, deoarece nu este funcționar public, iar funcția de director de școală nu este recunoscută prin lege ca o funcție publică;

- instanțele de judecată eronat au interpretat noțiunea de persoană publică (art. 123 alin. (2) Cod penal) și nu au luat în considerație că funcția de director de școală cade sub incidența acestei noțiuni, deoarece Mereuță Titu a comis infracțiunea incriminată activînd în funcția de director al școlii medii din satul Opaci raionul Căușeni, angajat în funcție în baza ordinului Direcției de Învățămînt Căușeni nr.31K din 05 iunie 1979. Direcția de Învățămînt Căușeni este una din subdiviziunile subordonate Consiliului raional Căușeni și incontestabil este o instituție publică, și anume prin ordinul acesteia Mereuță Titu a fost numit în funcția de director al școlii. Atît Direcția de Învățămînt Căușeni, cît și școala medie din satul Opaci îndeplinesc activități de interes public. Astfel, este incontestabil faptul că în virtutea funcției deținute directorul școlii are împuterniciri și îndeplinește activități de interes public;

- consideră, că probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată au fost dobîndite în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și dovedesc pe deplin vinovăția lui Mereuță Titu în săvîrșirea infracțiunii incriminate, iar încadrarea juridică a faptei prejudiciabile a fost efectuată corect conform elementelor componente de infracțiune prevăzute de art. 328 alin.(1) Cod penal;

- în situația în care instanța de apel, la data pronunțării deciziei considera, că conform legii invocate inculpatul Mereuță Titu nu poate avea calitatea de subiect al infracțiunii, urma a lua în considerație faptul că la săvârșirea de facto a acțiunilor constatate de către ambele instanțe, acestea (acțiunile) erau prejudiciabile, iar faptele în sine întruneau elementele infracțiunii prevăzute la art. 328 alin.(1) Cod penal;

- inculpatul Mereuță Titu și-a recunoscut vinovăția în săvârșirea infracțiunii incriminate și a solicitat examinarea în instanța de fond a pricinii în procedură specială, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, iar instanța de fond a confirmat cererea inculpatului și a examinat cauza penală în procedură specială;

- instanța de apel, pronunțând o nouă hotărâre de achitare, a făcut trimitere la aceleași probe, care au fost apreciate de instanța de fond, fără a le verifica în ședința de judecată a instanței de apel, ceea ce contravine prevederilor art. 419 Cod de procedură penală conform căruia, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 martie 2014, a fost admis recursul ordinar declarat de către procuror, a fost casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 19 martie 2013 în privința lui Mereuță Titu Mihail, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bender, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs ordinar a reținut, că instanța de apel la examinarea apelului declarat nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, nu a răspuns în modul convenit la toate motivele invocate de apelant, în legătură cu ce în baza temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală a fost casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Asupra motivelor invocate în apel de către procuror, instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial, fără argumentarea cuvenită.

Instanța de recurs a menționat, că conform art. 123 alin. (2) Cod penal, prin persoană publică se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

Instanța de recurs a considerat că instanța de apel a interpretat greșit noțiunea de persoană publică și nu a luat în considerație, că funcția de director de

școală cade sub incidența acestei noțiuni, deoarece Mereuță Titu a ocupat funcția de director al școlii medii din satul Opaci raionul Căușeni, fiind angajat în funcție în baza ordinului Direcției de Învățământ Căușeni nr.31K din 5 iunie 1979.

Direcția de Învățământ Căușeni este una din subdiviziunile subordonate Consiliului raional Căușeni și incontestabil este o instituție publică, și anume prin ordinul acesteia Mereuță Titu a fost numit în funcția de director al școlii.

La fel, atît Direcția de Învățământ Căușeni cît și școala medie din satul Opaci îndeplinesc activități de interes public. Astfel, este incontestabil faptul că în virtutea funcției deținute directorul școlii are împuterniciri și îndeplinește activități de interes public.

Instanța de recurs a statuat, că inculpatul Mereuță Titu a solicitat examinarea cauzei în instanța de fond în procedură specială, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, cerere ce a fost admisă de prima instanță.

Astfel, instanța de apel judecînd apelul, în conformitate cu prevederile art. 414 alin. (1), (6) Cod de procedură penală, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

A constatat instanța de recurs, că instanța de apel, pronunțînd o nouă hotărîre de achitare, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, a făcut trimitere la aceleași probe din rechizitoriu, care au fost apreciate de instanța de fond, fără a le verifica în ședința de judecată a instanței de apel, ceea ce contravine prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, conform căruia, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță.

Instanța de recurs a reținut că, din procesul-verbal al ședinței de judecată al instanței de apel din 19 martie 2013 (Vol. III, f. d. 175-176), rezultă, că în instanța de apel a fost interogat pur formal inculpatul Mereuță Titu (Vol. III, f. d. 176), nefiind respectate prevederile art. 367-368 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de interogare a inculpatului în instanță și de citire a declarațiilor inculpatului depuse în cursul urmăririi penale și nu au fost interogați martorii sau examinate alte probe, potrivit art. 369, 370-373 Cod de procedură penală.

Reieșind din aceste circumstanțe, precum și că în apelul procurorului s-a solicitat condamnarea după încetarea procesului penal în privința inculpatului Mereuță Titu, instanța de recurs a considerat necesar de a admite recursul ordinar declarat de procuror, a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei, fiindcă au fost încălcate prevederile art. 419 Cod de procedură penală, care prevăd, că pentru a rejudeca cauza, instanța de apel urmează să desfășoare ședința potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță și tot

aceste prevederi urmează a fi aplicate și în cazul verificării corectitudinii încetării procesului penal, când se solicită condamnarea, ceea ce instanța de apel nu a respectat.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2015, a fost admis, din alte motive, apelul declarat de către procuror, a fost casată sentința și decizia Judecătoria Căușeni din 21 decembrie 2012, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal de învinuire a lui Mereuță Titu în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta săvârșită de acesta constituie o contravenție prevăzută de art. 313 Cod contravențional. A fost încetat procesul contravențional în privința lui Mereuță Titu în baza art. 313 Cod contravențional, din motivul expirării termenului de prescripție.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel, a reținut, că, deși Mereuță Titu nu recunoaște vina, vinovăția acestuia în săvârșirea faptelor constatate este dovedită prin probele prezentate și cercetate suplimentar în cadrul instanței de apel: declarațiile martorilor Ion Isac, Gheorghe Târîță, Tatiana Ungureanu și Angela Blaj.

Vina lui Mereuță Titu în săvârșirea faptei constatate se dovedește și prin probele administrate la faza urmăririi penale și verificate în cadrul ședinței instanței de apel și anume:

-procesul-verbal nr. 3 din 01.04.2009 al ședinței extraordinare a Consiliului s. Opaci, r-nul Căușeni, conform deciziei 3/7, s-a decis instituirea contului mijloacelor speciale destinația de organizare și desfășurare a examenelor externe cu plată pentru clasele a X-XI (f. d. 101 Vol.I);

-actul privind rezultatele reviziei economico-financiare tematice din 28.02.2012, în urma căruia s-a stabilit, că din plățile efectuate membrilor comisiei de examinare și supraveghetorilor, contrar prevederilor art.15 lit. a) Cod fiscal, Legea nr. 1163-XIII din 24.04.1997, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010 nr. 129-XVIII din 23.12.2009, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 nr. 54 din 31.03.2011, Legea cu privire la mărimea, termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002, Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2010 nr. 128-XVIII din 23.12.2009 și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medical pe anul 2011 nr. 55 din 31.03.2011, nu s-a calculat și virat la buget: impozitul pe venit -11170,49 lei, inclusiv: 6216,07 în a.2010 și 4954,42 lei în a.2011; contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 28535,42 lei (17002,12 în anul 2010 și 11533,3 lei în anul 2011); prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 6887,86 lei, inclusiv 4103,96 lei în a.2010 și 2783,9 lei în a. 2011, astfel fiind prejudiciat statul cu 46593 lei;

-Regulamentul privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire ca externi sesiunea 2010, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr.892 din 24.12.2009 (pct.17) și (pct. 18) al Regulamentului privind organizarea și

desfășurarea examenelor de absolvire ca externi sesiunea 2011, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 902 din 20.12.2010;

Instanța de apel a conchis, că luând în considerație faptul, că inculpatul Mereuță Titu prin acțiunile sale a generat cauzarea de daune în mărime de 46593 lei, dar suma dată nu constituie o daună considerabilă, prin urmare acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, dar constituie contravenție administrativă prevăzută de art. 313 Cod contravențional, adică excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

A menționat instanța de apel, că deoarece fapta comisă de inculpatul Mereuță Titu constituie o contravenție administrativă, iar această faptă a fost comisă în anul 2010 și 2011, urmează a fi încetat atît procesul penal intentat în privința inculpatului, cît și procesul contravențional, deoarece potrivit art. 30 Cod Contravențional, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale, este de 3 luni.

11. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Scutelnic Cătălin a declarat recurs ordinar, solicitînd casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului procurorul a indicat următoarele argumente:

- recalificînd acțiunile inculpatului Mereuță Titu Mihail de la art. 328 alin. (1) Cod penal la art. 313 alin. (1) Cod contravențional, instanța de apel a apreciat în mod eronat circumstanțele infracțiunii comise, a interpretat eronat dispozițiile legale și de asemenea în mod eronat a apreciat probele administrate de către acuzarea de stat, punînd accentul în mare parte pe depozițiile inculpatului și pe versiunea formulată de către el, care nu coroborează cu celelalte probe administrate pe caz;

- instanța de apel a efectuat o apreciere eronată și formală a probelor și circumstanțelor cauzei penale;

- prin acțiunile sale intenționate Mereuță Titu, fiind persoană cu funcție de răspundere, și-a depășit atribuțiile de serviciu, acțiuni prin care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod penal;

- menționează, că acțiunile incriminate inculpatului au fost săvârșite cu vinovăție și la data săvârșirii, aceste acțiuni întruneau elementele infracțiunii prevăzute la art. 328 alin.(1) Cod penal, adică „săvârșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele

drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin care s-au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice”(în redacția Legii în vigoare la data săvârșirii faptelor-iunie 2010, iunie 2011). Totodată, instanțele de judecată au invocat faptul, că la momentul începerii urmăririi penale, punerii sub învinuire și judecării cauzei penale, faptele inculpatului nu mai sunt prevăzute de legea penală, deoarece prin Legea nr.245 din 02 februarie 2012 (în vigoare la 3 februarie 2012) au fost modificate dispozițiile art. 123 și 328 alin.(1) Cod penal, astfel încât subiect al infracțiunii de exces de putere poate fi doar persoana publică sau de demnitate publică, iar Mereuță Titu este persoană cu funcție de răspundere, care nu are și statut de persoană publică, deoarece nu este funcționar public, iar funcția de director de școală nu este recunoscută prin lege o funcție publică;

- consideră, că probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată au fost dobândite în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, și dovedesc pe deplin vinovăția lui Mereuță Titu în săvârșirea infracțiunii incriminate;

- la examinarea prezentei cauze penale, instanța de apel a acționat cu derogare de la prevederile art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, neținând cont de indicațiile din decizia Curții Supreme de Justiție din 11.03.2014;

- menționează că în instanța de fond inculpatul a recunoscut vinovăția sa și a confirmat, că a dat indicații pentru colectarea banilor de la elevi pe care nu i-a depus la contul Primăriei, dar i-a repartizat direct profesorilor, membrilor comisiei de examinare și supraveghere, fără a reține și a vira în buget impozitele prevăzute de lege;

- menționează, că prin sentința contestată, instanța de fond a constatat fapta imputată lui Mereuță Titu ca săvârșită, această sentință nu a fost contestată de către inculpat;

- referitor la motivul încetării procesului penal invocat de către instanța de apel, acuzarea consideră că instanța a confundat noțiunea de „daune considerabile” cu noțiunea de „daune în proporții mari” prevăzută în dispoziția art. 126 alin. (1) Cod penal, în caz contrar ar fi sesizat că caracterul considerabil al daunelor cauzate nu depinde de mărimea (cuantumul pecuniar) al acestor daune;

- acuzarea consideră, că este evident că se urmărește tergiversarea examinării prezentei cauze penale în vederea expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal pentru fapta comisă de către Mereuță Titu;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către procuror în apel, din ce reiese că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce echivalează conform prevederilor art. 435 Cod de procedură penală cu nerezolvarea fondului apelului.

12. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală, avocatul Cotruță Sergiu în numele inculpatului Mereuță Titu a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitînd declararea inadmisibilității acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

13. Judecînd recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează, că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală stabilesc, că hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Potrivit conținutului recursului declarat, procurorul invocă temei de drept prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, și anume: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Colegiul penal consideră că la rejudecarea cauzei după casarea hotărîrii în recurs de către instanța de apel au fost admise erorile de drept invocate de către recurenți, corectarea cărora poate fi realizată numai prin casarea deciziei pronunțate și trimiterea cauzei la rejudecare din următoarele considerente.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 436 Cod de procedură penală procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărîrii în recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei, iar pentru instanța de rejudecare, *indicațiile instanței de recurs sînt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.* Instanța de recurs constată că temeiurile invocate supra își găsesc reflectare în decizia contestată.

Analizînd decizia atacată, Colegiul lărgit concluzionează că instanța de apel, la rejudecarea cauzei, contrar prevederilor expuse supra *n-a respectat indicațiile instanței de recurs* stabilite prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 martie 2014.

Astfel, potrivit deciziei instanței de recurs instanța de apel urma să atragă atenția asupra următoarelor momente importante pentru justa soluționare a cauzei:

1) *“conform art. 123 alin. (2) Cod penal, prin persoană publică se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul*

serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public. Instanța de apel a interpretat greșit noțiunea de persoană publică și nu a luat în considerație, că funcția de director de școală cade sub incidența acestei noțiuni, deoarece Mereuță Titu a ocupat funcția de director al școlii medii din satul Opaci, raionul Căușeni, fiind angajat în funcție în baza ordinului Direcției de Învățământ Căușeni nr. 31K din 05 iunie 1979. Direcția de Învățământ Căușeni este una din subdiviziunile subordonate Consiliului raional Căușeni și incontestabil este o instituție publică, și anume prin ordinul acesteia Mereuță Titu Mihail a fost numit în funcția de director al școlii. La fel, atît Direcția de Învățământ Căușeni cît și școala medie din satul Opaci îndeplinesc activități de interes public. Astfel, este incontestabil faptul că în virtutea funcției deținute directorul școlii are împuterniciri și îndeplinește activități de interes public”;

2) „inculpatul Mereuță Titu Mihail, a solicitat examinarea cauzei în instanța de fond în procedură specială, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, cerere ce a fost admisă de prima instanță”;

3) „au fost încălcate prevederile art. 419 Cod de procedură penală, care prevăd, că pentru a rejudeca cauza, instanța de apel urmează să desfășoare ședința potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță și tot aceste prevederi urmează a fi aplicate și în cazul verificării corectitudinii încetării procesului penal, cînd se solicită condamnarea, ceea ce instanța de apel nu a respectat”.

Colegiul lărgit menționează că, deși cauza a fost trimisă la rejudecare cu indicații concrete privind modalitatea de soluționare a cauzei, instanța de apel, contrar acestor indicații, la examinarea cauzei a comis aceleași erori de drept, asupra cărora a atenționat instanța de recurs, atunci cînd a trimis cauza la rejudecare.

În acest sens Colegiul menționează, că la rejudecarea cauzei instanța de apel nu a ținut cont de obligativitatea de verificare multilaterală a probelor, și anume să verifice prin analiza materialului probatoriu în coroborare cu probele noi prezentate instanței de apel, prezența sau lipsa în acțiunile inculpatului Mereuță Titu a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, ori a contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional.

În această ordine de idei instanța de recurs, trimițînd la rejudecare cauza, a subliniat, că este necesară verificarea corectitudinii încetării procesului penal în baza art. 328 alin. (1) Cod penal și încadrării acțiunilor inculpatului conform prevederilor art. 313 Cod contravențional, în circumstanțele în care se solicită

condamnarea inculpatului, fapt care nu a fost respectat de către instanța de apel nici la rejudecarea cauzei.

Contrar acestor indicații și a raționamentelor expuse în decizia instanței de recurs, instanța de apel a examinat cauza unilateral, concluzionând pripit și nemotivat asupra faptului că acțiunile inculpatului constituie contravenție, omițând totalmente să-și motiveze soluția în acest sens.

Colegiul penal reține, că în condițiile, când instanța de recurs a statuat asupra faptului că inculpatul este subiect al infracțiunii incriminate, făcând referire în acest sens la materialele dosarului, instanța de apel, contrar indicațiilor instanței de recurs, în mod nemotivat, fără a-și baza concluziile pe careva probe, fără a le cerceta sau verifica în ședința de judecată, a constatat că acțiunile inculpatului constituie contravenție, acest fapt fiind indicat de către procuror în calitate de argument în susținerea solicitărilor sale.

Instanța de recurs de asemenea a atras atenția asupra faptului, că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urma să facă o analiză minuțioasă, conform legislației, a probelor prezentate de către partea acuzării.

În acest sens instanța de recurs reiterează, că potrivit prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În acest sens sunt Colegiul penal face trimitere la practica judiciară constantă, stipulată în prevederile punctului 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările ulterioare, care stipulează că: „... în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului”.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Analizînd cele expuse supra, Colegiul statuează că, instanța de apel, a rejudecat cauza în ordine de apel, însă fără a supune unei analize profunde cumulul de probe, adus în sprijinul învinuirii, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, pronunțînd astfel o decizie nemotivată.

Colegiul penal menționează că potrivit art. 93 alin.(1) Cod de procedură penală, probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

În acest sens, Colegiul lărgit menționează că instanța de apel în cazul în care nu a fost de acord cu aprecierea probelor de către instanța de fond și modalitatea de apreciere, precum și cu modalitatea de prezentare de către procuror a probelor invocate în învinuirea inculpatului, urma să dezvăluie această concluzie, expunîndu-se asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii inculpatului și pusă la baza deciziei de încetarea a procesului penal, fapt care însă nu a avut loc.

Colegiul penal constată, că instanța de apel a pus la baza deciziei sale următoarele probe: actul privind rezultatul reviziei economico-financiare tematice din 28.02.2012, Regulamentul privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire ca externi sesiunea 2010 aprobat prin ordinul Ministerului nr. 892 din 24.12.2009 și Regulamentul privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire ca externi sesiunea 2011 aprobat prin ordinul Ministerului nr. 902 din 20.12.2010, însă aceste probe n-au fost verificate în cadrul ședinței instanței de apel și n-au fost consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată, și astfel n-au constituit obiectul examinării instanței de apel, contrar prevederilor art. 414 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală.

Or, potrivit alin. (6) art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță,

dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Mai mult, Colegiul penal constată că instanța de apel s-a referit în mod selectiv asupra unor probe din dosar, fapt care a lăsat fără rezolvare fondul cauzei, deoarece instanța nu a cercetat și verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței, iar în ansamblul- din punct de vedere al coroborării lor, ceea ce de asemenea contravine prevederilor art. 414 Cod de procedură penală.

În contextul celor expuse supra, Colegiul penal subliniază, că într-o hotărîre este necesar nu numai de a face trimitere ori a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestor depoziții, și legătura lor cu conținutul altor probe care, în ansamblu, confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sînt admise, iar altele respinse.

De asemenea, reieșind din conținutul deciziei se constată că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor și probelor invocate de către partea acuzării la examinarea cauzei în ordine de apel, care în opinia procurorului, confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal și cărora instanța nu le-a dat o apreciere justă.

Instanța de apel nu s-a pronunțat asupra faptului din care considerente probele prezentate de acuzatorul de stat nu dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și anume a omis de a se expune și aprecia următoarele probe: procesul-verbal de audiere a lui Mereuță Titu în calitate de bănuț (f. d. 125 -126 vol. I), prin care inculpatul a recunoscut fapta imputată și a descris circumstanțele acțiunilor sale, a recunoscut că banii au fost acumulați și repartizați în lipsa deschiderii contului; procesul-verbal de audiere a lui Mereuță Titu în calitate de învinuit în care indică că recunoaște fapta imputată (f. d. 130 vol. III); procesele-verbale de informare despre finisarea urmăririi penale cît și prezentarea materialelor cauzei penale, conform cărora la finele urmăririi penale Mereuță Titu a înaintat demers de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 55 Cod penal, în mod repetat recunoscînd fapta imputată (f. d. 131-132 vol. III); declarațiile inculpatului depuse în instanța de fond, conform cărora recunoaște fapta imputată, declară că banii au fost acumulați și repartizați în lipsa contului deschis, precum și că a dat indicații ca banii să fie transmiși profesorilor care au participat la diferența de program.

Avînd în vedere cele menționate supra, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel a adoptat o hotărîre nemotivată, contrar prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul lărgit statuează că erorile procesuale admise de către instanța de apel, cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu dispunerea

rejudicării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile enunțate nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Din considerentele menționate, dat fiind faptul că instanța de apel a admis erori procesuale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar, deoarece soluționarea acestora ține de desfășurarea legală a procedurii de judecată în instanța de apel care, conform art. 414 Cod de procedură penală, trebuie să judece apelul procurorului din punct de vedere al stării de fapt și de drept, deci al legalității și temeiniciei sentinței atacate.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel, urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

14. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Scutelnic Cătălin, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui **Mereuță Titu Mihail** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **08 iulie 2016.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Moraru Petru

Bejenaru Iurie

Craiu Nicolae